

1) Sanhedrin 97a

2) Ramban Bereshis 2:3

[The sixth day/millennium:]

– בַּיּוֹם הַשְׁשִׁי בְּבָקָר "תֹּזֶא הָאָרֶץ נֶפֶשׁ חַיה לְמִזְבֵּחַ בְּהַמִּזְבֵּחַ וְחַיּוֹת אָרֶץ לְמִזְבֵּחַ" – On the sixth day, in the morning, God said, *Let the earth bring forth [creatures with] live souls, each according to its kind: animals, and moving creatures, and the beasts of the land each according to its kind* (1:24). – Their creation was before sunrise of that day, while it was still nighttime, – like that which is written, *The sun rises and they are gathered in, and in their dens they crouch* (Psalms 104:22). **וְאוֹנוֹ נִבְרָא** – And then, after sunrise, man was made in the image of God, – **הָאָדָם בְּצָלָם אֱלֹהִים** – for that is the time of [man's] dominion, as it says, *Man goes forth to his work* (in the morning), *and to his labor until evening* (ibid. v. 23). – **וְהַיּוֹת הַאלָף הַשָּׁשִׁי** – And that corresponds to the sixth millennium, **הַמְּלֻכּוֹת אֲשֶׁר לֹא יָרַשׁ אֶת הָאָדָם –** for at its beginning the “beasts” – which represent the kingdoms who do not know God – will reign, – **וְאַחֲרֵי עִשְׂרִירָתוֹ בְּשַׁעַר הַגְּנַז הַחְמָה לִיּוֹם** – and after a tenth of it has gone by, corresponding to the proportion of time of sunrise to the day as a whole,³² – **וּבָא הַגּוֹאֵל שֶׁנִּאמֶר בָּו: "וְכָסָאו בְּשָׁמֶשׁ גָּדוֹי"** – the redeemer will come, of whom it is said, *his throne shall be like the sun before Me* (Psalms 89:37),³³ referring to the Messiah, the descendant of David, who is made in the image of God,³⁴ – **וְאַרוּ עִם עַנְנִי** – as it is written, *Behold, something like a man was coming with the clouds of heaven;*³⁵ he came up to the One of Ancient Days, and they brought him before Him. He was given dominion, honor and kingship (Daniel 7:13-14). – **וְהַיּוֹת זֶה קְיוּחַ שָׁנָה אַמְרָה חַמְשָׁת אֶלְפִים** – This will be 118 years after five thousand years of the world have elapsed,³⁶ – **לְבָלוֹת דִּבְרֵי הַמֶּלֶךְ דָּנִיאֵל**

31a. See note 26.

3) Daas Zekeinim Bereishis 49:1

בראשית מה מט ויחי תתקצד

האמורי בחרבי ובקשתי: פ רבי עזליה ובן מט א ויקרא יעקב אל-בנוי אחיבנשו ואערע יתכו ויאמר האספו ואגדה לכם את תולדות אהרון

אשר יקרא אתכם באחרית הימים: ב רשי

שפתו חכמים

זה יהיה לך חלק אחד: ב הוא פירוש על כי תשיטמו שכם: ג ולפי טעם זה קשה למלה ומהו דוקא לאמוריו, לבן פירש ר' וא, ולר' א קשה היה לו לומר אמרו ולא אמרו, לבן ציריך לב' טעםם. (מאל"ל): ד רוצה לפרש בחרבי היינו חכמה, כמו שהרב מציל את בעליה כך החכמה מצילה את בעליה, כענין שנאמר קלחו וירב החכמה חייה את בעליה, ובקשתי הרוא לשון בקשה ותפלה: ה הוואי הדאספו שכם * מטה טונלי נפי ב מלכים מלך סקס*. דרך ירלו טכמה לייט מלקו***. לנוינ' אשר לkahתוי מיד האמרי. מיד עטו טוטס מעטה ג למולוי. ד"ה סesis גד לחיו כל ובקשתי. סיל מלכמתו ד ומפלמו. עיין דרכ"ז סמכט לד"ל לפוכס מלכט של שמעון ולי דאה ג עלייס פ"ז. ולעג"ד כלמו הכל ה"ל לפוכס מלכט דמה נמיים טעם יסיה על סטמו ליעס מפי סלקומטו שמעון וליו תלרכס מוה סטטס רלו זיין לנטמן וליו ולע ליעס ודזק): (א) ואגדה לכם. (ג") כך נגדות מל' * חחחים בא *** טס ס *** חזון: **** צפניה 1

בעל החטורים

(א) ויקרא יעקב לבנוי. שרוג נגלהת נס סקן ונטט מתן למתר ישבג סמל יס נכס פטול למרו לו לדקדק נסומוטו ולע מלול נכס אמרו הנור חרב על ירך גבור וכבר בא הוא כתטיב וכענין על הפוך וזה שניהם חניין חרה וכענין וידרכו את לשונות קשותם שקר: (א) באחרית הימים. לקץ המין בבוא גואל ישיהו אחרית י' ומלאכות שתחכמלה סאות עד סוף מלואה כאמור כי אעשה כללה וכוכי וכזה דבר בלעם כאמור באחרית הימים וקרקר כל בני שת וכן הנבאים באמור והיה באחרית הימים היה הר בית יה' נבון בראש ההרים וזה הגיד

רשב"ם

בארץ אשר אני ובני עתדים לקחת מיד האפ' במלחמות יהושע. ואף על פי שכחוב בה בקשך אותו פסוק בשני מלכי האמוריו כנוף ד' מלהות וטלטס סנה של נלום מגירים דסימיס מכליות לרוכ' חכמים ערעה לא עברה את הירדן וכחוב ביז' את הארץ. והגרא אותם מפניכם שני מלכי הירדן לא בחרבך ולא בקשך ודורות ש' נגלוות לנו סקן ונטט ממן צליכס וטמה ולחמר נמה גלו רלויס (א) האספו ואגדה לכם. וכמיי סקנו וטמשו כלו לנו נס צליכס נגלוות טי פטמים ווילטטו נטיטס: את אשר יקרא אתכם. פ' בקשך אותו פסוק בשני מלכי האמוריו כנוף ד' סוס ליה למכחכ' נחלחים ימס נטוף ימי צטuls וטמעטי סטמורת הימים של סקנ'ה' דרכ'נו נסוף חמתם לולפ'ס ונק' יעקב נגלוות סקן ונטט ממן צליכס וטמה ולחמר נמה גלו רלויס נגלוות לנו סקן וטלט' נס כל סומס סטטיטס כל טי'ם וטלט' טי'ם נטיטו רום הקדט נס גלו נס כל טומיות סמות סטטיטס גלו קוו'ג וטלט' גדי' הס כן לויין נגלוות סקן ועל גאל

4) Table of different opinions of arrival of Moshiach (Courtesy of Rabbi Rice)

187 CE	רבי עקיבא (סנהדרין צד ע"ב עי' יד רמה)
1648 CE or 1840	זהר בראשית קלט ע"ב או קיד ע"א
468	רבי חנינא (ע"ז ט ע"א עי' רש"ו ור"ח)
471	מתניתיא (ע"ז שם)
1468	רבותינו (סנהדרין צד ע"ב)
1478	ר' שמלאי (סנהדרין צד ע"ב)
631 or 471	מגילה שנמצא בגנדי רומי (סנהדרין צד ע"ב והגר"א)
490	אליהו (סנהדרין צד ע"ב רש"ו ומרש"א)
1403	רס"ג (אמונות ודעות מאמר ח')
1358	רש"י (דניאל יב:יא)
1213	רמב"ם (אגרת תימן פ"ג עי' לקו"ש ח"ב פ' בלק וקסת הסופר על השו"ת מן השמים)
1940	רבי דון יוסף בן יחיא (דניאל קא ע"א)
1358	רmb"ן (בראשית ב:ג עי' חת"ס ו:סא)
1358	רבני בח"י (בראשית ב:ג)
1534	אברבנאל (מעיני הישועי יב:ב-ג)
1976	אריז"ל (לקוטי תורה פ' מקץ)
1648	עמק המלך (תלמיד רח"ז עי' שם הגדולים)
1710	מגלה עמוקות (פ' לר לך ד"ה במאה אדעת)
2000	חסד לאברהם
2000	ילקוט ראובני (פ' נח ז:יז)
1740	אור החיים (פ' פנחים כו:יט)
1941	תולדות יעקב יוסף (פ' כי תשא ל:יב)
1906	אור הגנו (פ' ויחי)
1848	בעל התניא
1810	חתם סופר (עה"ת פ' תולדות ד"ה ויאמר יעקב)
1913	מלב"ם (דניאל ז:כה)
1906	רש"ב
1943	רי"ץ

אלף בית

א

ב**אלף ביתא** דרבי עקיבא אמר מה נשתנה ב"ה מכל האותיות שברא
בם הקב"ה כל סדרי בראשית אלא שגלו וידוע היה לפני הקב"ה ששת
פעמים עתיד עולם ליהרב אחד ביום דור המבול ואחד בסוף ששת אלפיים
ותשעים ושלש שנה. שבית בג' (כאן חסר):

ב

לפני אדמתן פרק ראשון עבודה זרה

ולרכינטיס וטומול טיר . נמרז גלאויס כהוכ : כל מלה לדון דע בכמה צי זכנתם . קרי למן סדר חמימות ציו יקרלו טין ואולגן בפאי כביה ודקיל אכיעת צוונ הוה נאגו ווף" (ל"ט) ולומר צוונ (ג' גט)

...and the following day, I am off to the airport to catch my flight back to the States.

ואלה מוחלט מין יוכל לכך נזק נזק מוטפצח על סדר הקומתא
לכל יונד וליר' יהודת מוחתאיו נזק נזק מוחתאיו ג' ו סדר משבט
בניש' ז' נזק' וטומין. דלו' הנדרך ברכנן לאלו כל' יהודת למקל' יהודת
שנ' מל' יהודת' ז' ו טומין ובמסקה מעליין (ד' י'': פילין ל' יהודת
חדרנן בתי' קי' במוליה' צביעה ז' מחייבת יה' מדין בית' קי'
כמו קס' ארדעט מלהות ונעריס פס' ז' האני ז' נעלגנעם מל' דיזעלן
זריעיא'ו אנטעריט אלי' מעליס' וקמעה' אנטרכ' וצנעה' הקומתא המכ'
ומזק'ן' אנד חיט' פער' ז' וס' פער' פער' ומזה' ז' מז' קמעין' אליגר' [א' י']

צמיטש הריב פ' נסחט מפעריס וווחה ומפעריס דנרטס צקית צקית
בצבען חריב וויל' הלאה קיך דהויר זיס ומאען כל מי רבי
ויאודה רעל ווילר קנטה צמיטש טולא ליכטן ולכלן פס קאנטויה מהמעון
ויל' וויל' וכ' טאנן פאי' טעריס וטמיגס וכאנז פאל' האכ' האכ' לאחאכ
ונטומל' צאנשיט חרב (ג) ולויזו יויזון דושול' דיסת צאן פאי' צוויין
ההירינע טווע ולטסיק לכ' הא' לייטבף קיך לרבען וויאן צאן גוּזַע
וואעל' לע' קה' חיטובף אס' קן טו' לא' פמי' וויל' וויל' גערטט מעסלא' סנס
ויאה' לארכט מלוט ווועזיס וויאטס צאנטעריס הריב' קנטה צאנטעריס
ונטומל' צאנשיט מאכ' האלט' טוכ' נאדי' וויאטס לארכט מלוט
וועזיס וויאטס אכ' גאנט לוך' נאלה' טהו' צו' רט' מונה פעריס
בזונ' געפיזו' מלקס בענלאן כט צפעריסט וווג' ראנט'ס אלט' גודל'
בבנטה תל' הא' הא' גאנט וויל' וויל' גאנט הווע' הווע' צאל' הייט' לוי
וואעל' סטאנט מוטה קנטה לא' עס צטעט מוטאנ' האל' גאנט' דוק' נאייה
וואעל' זא' מזאנט'ט סטאנט'ט גענלאן כט פעריס' כו' פעריס' לאן קאנט'ט צאנט'ט
טאאנ' הא' הא'

ומונען. אך סית כתין עד וטלון טולו ומוקיטס כל מי זמיןן לאלק. [בב' יג']
 דל מני'ו קות עז קווייה לחטאת ובנאלין ובהריה לויג'ן מרכ
 ויטו מונען סכינית: אל פקח. צהו קן גיגולות ותקנן לאך
 סקרות נגלה לחתוך ולטס תפיסו דדייג: דמייניה משיל מלט
 צאן. להצפן סכריימון מזיך גאלות צלאם נזים וויל דלמונין געל
 אחדר קע'ג'ב סיס נלאר חורבן גאלומן לאכען אלפיס אסיך עלייסס
 לריל'ו ודקפי ככרי'פֿי סיכ' סק' נלאר ח'ג'ג' למחרון ולכי חניין
 כי קהאמר כההמאר רבי מאיר למלתיס מעדרין גע בעבו ת' למחרון: [בב' יט']

7) Rambam Moreh

- אל יעללה על הלב שביומות המשיח יבטל דבר ממנהנו של עולם. או היה שם חדש במעשה בראשית. אלא עולם כמוינו נהג. וזה שנאמר בישעה (ישעה י, ג) "זאב ערבות ישדרם וnumer שקד על עיריהם" משל וחידה. עננו הדבר שיהי ישראל יושבון לבעת עם רשות עופרים המשולים פזאב וnumer. שנאמר (ירמיה ה, כ) "זאב ערבות ישדרם וnumer שקד על עיריהם". וחוירו כלם לודת הארץ. ולא יגלו ולא ישחיתו. אלא יאכלו דבר המתר בונחת עם ישראל. שנאמר (ישעה י, ג) "זארה כבקרiacל תבו". וכן כל ציויא באלו הדברים בענין המשיח הם משלים. ובימות המלך המשיח יידע לכלiae זה דבר היה משל. ומה עננו רמזו בהן:
 - אמרו חכמים אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שעבור מלכיות בלבד. יראה מפשוטן של דברי הנביאים. שבתקלת ימות המשיח תהיה מלחמת גוג ומגוג. ושקדם מלחמת גוג ומגוג יעמד נביא לשור ישראל וליהוו לבם. שנאמר (מלachi ג, כ) "הנה אנכי שלח לכם את אלה" וכו'. ואינו בא לא לטמא הטהורה. ולא לטהר הטהמה. ולא לפסל אניותיהם שהם בחזקת פשרות. ולא להכשיר מי שהחצקו פסולין. אלא לשום שלום בעולם. שנאמר (מלachi ג, כד) "זהшиб לב אבות על בניים". ויש מן החכמים שאומרים שקדם בית המשיח יבוא אליהו. וכל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם איך יהיה עד שיהי. שדברים סתוויין הן אצל הנביאים. גם הכהנים אין להם קבלה בדברים אלו. אלא לפי הכרע הפסוקים. ולפיכך יש להם מחלוקת בדברים אלו. ועל כל פנים אין סדור הדות דברים אלו ולא דקודותיהם עקר בדת. ולעתם לא יתעסק אדם בדברי החדות. ולא אמריך במדרשות האמוראים בענינים אלו וכיוצא בהן. ולא ישים עקר. שאין מביאין לא לידי יראה ולא לידי אהבה. וכן לא יחשב حقץ. אמרו חכמים תפח רוחם של מחייבי הקazzi. אלא יחה ונאמין בכלל הדבר כמו שבסarranti

אות הפטר

רב טביזומי המוזכרת בשל"ה שער האותיות אות א' דף ס' ע"א שם נאמר "עם יושר עיקר משלש עשרה" יע"ש משמע שקבלת קדמוניות מימי רב טביזומי שיש י"ג עקרים. אך א"א ל"י בשום אופן להאמין שתה"י גאולתינו א' מעיקרי הדת ושאם יפול היסוד תפול החומה חיללה - וشنאמר אלו ה"י ח"ז הטעינו גורמים שיגרש אותנו גירוש עולם וכדס"ל לר"ע בעשרה השבעתיים שהם נדחים לעולם המפני זה רשאים הם לפרק על מלכות שמים או לשנות קוצו של יו"ד אף"י מדברי רבנן חיללה אנחנו לא נעבדו ה' לאכול פרי הארץ ולשבוע מטווב' לעשות רצונך אלקינו חפצתי - ועכ"פ ועל כל אופן עברי ד' אנחנו יעשה לנו כרצונו וחפצנו ואין זה עיקר ולא יסוד לבנות עליו שום בנין אך כיון שעיקר יסוד הכל להאמין בתורה ובנבאים ושם נאמר גאולתינו האחרונה בפ' נצבים ובפ' האזינו כמ"ש רמב"ן שם והרבה מזה בדברי נביאים אם כן מי שמקפק על הגאולה הללו הרי כופר בעיקר האמונה בתורה והנבאים:

והנה ר' הלל בפ' חלק (סנהדרין צ"ט ע"א) אמר אין מישיח לישראל פירש"י אלא הקב"ה בעצמו יגאלם בלי שליח ופי' זה מוכחה הוא דאל"ה אדרקשה ל"י רב יוסף מעני רוכב על החמור דיש לדוחותDKαι על נהמי כמ"ש רמב"ן סוף פ"י שיר השירים ולא דחאו מדברי זכריה' שיצאו מים חיים מבית ה' וראיה זו כ' הראב"ע סוף זכריה' ע"ש אע"כ מזה אין ראייה דודאי גם לרי' הלל יש גאולה אלא שאין מישיח מלך וגם בזה לית הלכתא כוותה' והאומר אין מישיח וקיים ל"י כרבי הלל הרי הוא כופר בכלל התורה דכiliary אחורי רבים להטוט כיוון שרבו עליו חכמי ישראל ואמרו שלא כוותי' שב אין אדם ראוי להמשיך אחורי כמו ע"ד משל במקומו של ר"א היו כורותים עצים לעשות פחמן לעשوت ברזל לצורך מילה ואחר דעתסקא הלכתא ע"פ רב"י מהכמי ישראל שלא כוותי' העושה כן בשבת בעדים והתרא' סקל יסקל ולא מצי למימר קום לי כר"א. והוא דתני' במס' עדות למה נשנו דברי היחיד ע"ש מילתא אחוריתי כמובן ואין להאריך ועכ"פ הגאולה וביאת המשיח אינה עיקר אבל מי שאינו מודה בו כופר בעיקר של

"החוֹזהּ" מלובלין זיל אמר פעם על האדיקים שהנָם מחשבייךין של משיח צדקנו, אַף-עַל-פִי שְׁלָא נִתְקַיֵּנוּ דְבָרֵיכֶם וְחַשְׁבּוֹנוֹתֵיכֶם ו'קָצִים', שפונתם של אוֹתָם האדיקים כֵּה הוּא: לְפִי הַדִּין בְּנָן שְׁרוֹאָה בְּאָבִיו שְׁאַינוּ עֹשֶׂה בְּשָׂרָה, אֲסֹור לוּ, מִשּׁוּם כְּבוֹד אָבִ, לוּמָר לוּ שְׁהָוָא עֹשֶׂה שְׁלָא בְּדִין, אֲלָא שְׁאַרְיךָ לְהַרְאֹת לוּ הַדִּין בַּתּוֹרָה, וְלוּמָר לוּ: אָבָא, כֵּה וְכֵה בְּתוֹרָה (ראה קידושין לב ע"ב, ושוריע ז"ז סימן רט). וילכוּ האדיקים שרווצים לחפות דעתם לאבינו שבשמיים, שירחיהם על בניו ויגאל אוֹתָם בקרוב, הם מתחשים איזה קץ, ועוֹשִׁים על זה רמז בפסוק מתנ"ה, ומראמיים להקדוש ברוך הוא: אָבָא, כֵּה בְּתוֹרָה...